

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะสุขภาพจิตของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยเรื่องนี้มีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร (Population) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคามจำนวน 1,386คน แยกเป็นผู้ต้องขังชายจำนวน 1,157 คน ผู้ต้องขังหญิงจำนวน 229 คน (ข้อมูลจากทะเบียนประวัติผู้ต้องขัง ฝ่ายทัณฑปฏิบัติ สํารวจเมื่อวันที่ 21เดือนมกราคม 2556)

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดจากจำนวนประชากร โดยวิธีการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตร ทาโร่ ยามานะ (Taro Yamane, 1973 : อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

จากสูตร

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

กำหนดให้

n = ขนาดตัวอย่าง (คน)

N = จำนวนประชากร (คน)

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้สำหรับการวิจัยครั้งนี้มีค่าเท่ากับ 0.05

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{1,386}{1 + 1,386(.05)^2} = 310.41 \text{ คน}$$

ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้จากการคำนวณ ตามสูตรของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane, 1987) คำนวณได้ 310.41 คน เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนเต็ม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 311 คน

3. การสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดการสุ่มตัวอย่างดังนี้

3.1 ผู้วิจัยกำหนดการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นแบบสัดส่วน (Proportional Stratifional Sampling) (วาโร เฟิงส์วาศดี, 2553 : 55) ดังนี้คือ กำหนดให้ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคามเป็นกลุ่มตัวอย่าง และใช้วิธีหาสัดส่วนแบบแบ่งชั้นแบบสัดส่วนของผู้ต้องขัง แยกเป็นเพศชายและเพศหญิง

คำนวณ โดย

$$\text{จำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างแยกตามเพศ} = \frac{\text{จำนวนผู้ต้องขังทั้งหมดแยกตามเพศ} \times \text{จำนวนผู้ต้องขังทั้งหมดแยกตามเพศ}}{\text{จำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด}}$$

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นแบบสัดส่วน

รายการ	จำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1,386 คน	
	ผู้ต้องขังชาย	ผู้ต้องขังหญิง
จำนวนประชากรแต่ละประเภท	1,157	229
จำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละประเภท(จากขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 311 คน)	$\frac{311 \times 1157}{1386}$ = 259.615	$\frac{311 \times 229}{1386}$ = 51.384
จำนวนเต็ม 311	260	51

ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่างแยกประเภทเป็นจำนวนดังนี้

1. ผู้ต้องขังชาย	จำนวน	260	คน
2. ผู้ต้องขังหญิง	จำนวน	51	คน
	รวม	311	คน

3.2 จากนั้นผู้วิจัยจะใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยนำรายชื่อผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม จัดทำเป็นสลากใส่ลงไปในกล่องแล้วหยิบทีละรายชื่อได้รายชื่อใดจะจดบันทึกไว้ แล้วจึงนำรายชื่อนั้นกลับลงไปในกล่องแล้วหยิบขึ้นมาใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้ทุกรายชื่อมีโอกาสถูกเลือกเท่ากัน จนครบตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 311 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ประเภทของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด
2. ส่วนประกอบของเครื่องมือเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบไปด้วย 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระยะเวลาที่เหลือในการต้องโทษ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะสุขภาพจิตผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะสุขภาพจิตผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ตามลำดับดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยมาสร้างแบบสอบถามเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามทั้งแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด

3.2 กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบ เพื่อให้ทราบถึงภาวะสุขภาพจิตผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม ทั้งแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด

3.3 นำร่างแบบสอบถามเสนอกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ แก้ไขและเสนอแนะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม และถูกต้องของแบบสอบถาม

4. การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

4.1 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของเนื้อหาที่ใช้ เพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชา และหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหาโดยใช้ IOC : (Index of Item Objective Congruence) ตามวิธีของโรวินลลี และแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton) โดยมีเกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

- ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
 ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
 ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์
- แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
	$\sum R$ แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

แล้วนำผลไปเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

เกณฑ์ 1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 – 1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้

2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.67 ต้องปรับปรุงยังใช้ไม่ได้

ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

4.1.1 นายสังพงษ์พรณะ ตำแหน่งหัวหน้างานควบคุม เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม
 วุฒิกการศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขายุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏ
 มหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

4.1.2 นายจุตพงษ์ พันธุ์สมบัติ ตำแหน่งทนายความ วุฒิกการศึกษาศิลปศาสตรมหา
 บัณฑิตมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) วิชาเอกไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

4.1.3 ศศ.ประเสริฐ ทองดอนบม ตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ราชภัฏเลย สาขา
 ขอนแก่น วุฒิกการศึกษาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต คณิตศาสตร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติด้านการ
 ประเมินผล

4.2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try - out) กับผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลมา
 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(α - Coefficient)ตามวิธีการของ ครอนบรอก (Cronbach, 1987 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 96) และหาค่าอำนาจจำแนก

4.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองและแนะนำตัว จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดมหาสารคามเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม
2. ผู้วิจัยแต่งตั้งผู้ช่วยวิจัย จำนวน 1 คน โดยผู้วิจัยทำความเข้าใจในการเก็บรวบรวมข้อมูล อธิบายวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล กับผู้ช่วยวิจัย ให้เข้าใจตรงกันทั้ง 2 ฝ่าย
3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยในการวิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ถูกต้องครบถ้วนทุกฉบับ
2. นำแบบสอบถาม ลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form)
3. กำหนดค่าของคะแนนข้อคำถามแต่ละข้อ ดังนี้ (สัญญา เคนาภูมิ, 2555 : 156)

ตารางที่ 3 ลำดับเกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน	(คะแนน)
มากที่สุด	1
มาก	2
บางครั้ง	3
น้อย	4
น้อยที่สุด	5

4. นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วนำไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ได้ค่าเฉลี่ยแล้วนำมาเทียบเกณฑ์การให้ความหมายของค่าเฉลี่ย ด้วยสูตร (สัญญา เกณาภูมิ, 2555 : 156)

$$\text{ความกว้างของช่วง} = \frac{\text{จำนวนที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนช่วง}}$$

แทนค่าในสูตร

$$\text{ความกว้างของช่วง} = \frac{5-1}{5} = 0.80$$

คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง มีสุขภาพจิตอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึงมีสุขภาพจิตอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง มีสุขภาพจิตอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง มีสุขภาพจิตอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง มีสุขภาพจิตอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ภาวะสุขภาพจิตสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน กรณีตัวแปรเพศ ใช้สถิติ t-test (Independent Samples) กรณีอายุ สถานภาพ ระยะเวลาที่เหลือในการต้องโทษ ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างผู้ศึกษาจะทดสอบรายคู่โดยวิธีการของ LSD (Least Significant Difference) โดยกำหนดนัยสำคัญของการทดสอบที่ระดับ .05 (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 119)

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และสรุปในเชิงพรรณนา